

טרודה-רעיה וייל איננה

טרודה - רעיה הלכה מאיתנו בשקט, היא פשוט חדלה להתקיים והשאירה אותנו המומים, אם כי ידענו זה זמן רב שאין מנוס ואין תקווה.

הגורל לא נהג בה ברכות. להפך, אם מותר לומר, היכה אותה פעמים חוזרות בעוצמה, אך מתוך היסורים ומאבק מתמיד התגבשה אישיותה החד-פעמית החזקה, הדינמית והלוחמת.

בת עשר היתה כאשר מחלת הפוליו פגעה בה קשות. הרופאים ניבאו כי לעולם לא תעמוד על רגליה ולא תצעד צעד. אז כבר הראתה רצונה העז, כוחה הנפשי, כושרה בסבל ובמעש, על-מנת להתגבר על אף הכל. דמות אביה הנאהבת עזרה להתוות דרך חיים משלה ומאז לא ויתרה לשום כאב, לשום מכשול, לשום אתגר.

אני זוכר אותה בבית משפחתה בעירייה הקטנה, פרנקנטל, אני זוכר אותה - עודנה נערה צעירה בקרב חניכיה הקטנים והמעטים. אחר מכן, נפגשנו בכנסים של התנועה, בטיולים, במחנות, במפעלים שבה קשה היה לה להשתתף בהם על אף מגבלותיה, אך קשה עוד יותר היה לעמוד מהצד. אחר מכן פעלה כמדריכה לקבוצות הבשרה בעלית הנוער בגרמניה, נהיתה לדמות חינוכית מוכרת ואהובה; היא היתה מהמדריכים שקמו בדור הזה אשר ידעו לנטוע תקווה חדשה בלב הנוער היהודי, כי יש יעד של כבוד ובנין-מולדת, יש מוצא מהחושך השורר מסביב.

יצא בגורלה לעלות ארצה בדרך הקשה ביותר, במסע ההיסטורי של האניה "פטריוה". חברים סיפרו כיצד עודדה במשך כל דרך-התלאות, בוגרים וצעירים כאחד. היא היתה שותפה לסודות המבצע הסרגי - ובאש ובמים הגיעה לחוף מבטחים.

וכאן, בקבוצה, נרתמה לכל משימה, וכל תפקיד קשה קסם לה. במכבסה - מהעבודות הקשות ביותר שהיו בתנאי הימים ההם. במטבח - שבו עבדה מעבר לכוחותיה ולבסוף הוצאה משם כמעט בעל כורחה.

ושוב השקיעה את עצמה בחינוך נוער ובהוראה. אחר מכן, ריכזה את עבודות המזכירות, כאשר נהגה כאילו כל בעיה שהתעוררה במשק מוטלת בראש ובראשונה על שכמה.

בזמנה הפנוי בנתה מהתחלות צנועות את ספרית הקבוצה ובה עסקה בשנים האחרונות ברוב כוחה ומרצה.

אישיות לוחמת היתה - בעיקר לעניינים שניראו לנו חיוניים לכלל - ובפרט לדור הצעיר.

כולנו זוכרים את המלחמת שלחמה, בעקביות ובעקשנות ונגד הדעה השלטת בציבור, עד אשר השיגה הגשמת מטרותיה: הספרייה וחדר העיון.

העזרה לאחרים - בעצה ובמעשה - היתה לחם חוקה. אך לא הסכימה - ובאיזה תוקף! - שאחרים יעזרו לה - לא בחולשתה הפיזית ולא בכל דרך אחרת.

רעה לא זכתה להקים משפחה רגילה וללדת ילדים - אך היא גידלה וחינכה בביתה יותר ילדים מכל אחד מאיתנו. רבים מילדי האימון שקלטה שמרו לה אמונים לאורך כל הדרך ואף ראינו אותם על-ידה עבשיר, בימיה הקשים.

בית חם יצרה ובאו אל ביתה במשך כל השנים מכל שכבות הציבור, וביניהם רבים שעזבו את המקום שלנו מזמן - מזמן.

איזה כח עצום היה בה להתגבר על הכל בכוחות עצמה וללא תלות באחרים. איזה כח נפשי, רוחני ואנושי.

אך מול אויב האנושות שתקף אותה לפני כשלוש שנים, לא היה לאל ידה לעמוד.

תקופה ארוכה לחמה גם באויב הזה, באומץ ובתוקף האופייניים לה, עד אשר הבהירה לעצמה שאין כבר טעם, כי אפסה כל תקווה.

כך הלכה מאיתנו טרודה - הרעה היקרה.

זכרונה יחיה בנו כל הימים. המפעלים שהקימה במו ידיה יעידו על אישיותה הנפלאה והמיוחדת, גם בפני בני הדורות הבאים אחרינו, אשר יקיימו את הישוב הזה, שאותו ארבה בכל נפשה.

יוסף גורס

דברים ליד הקבר

קיבלנו מחברות קיבוץ גיבוסר את המברק הבא:

משתתפים בצער עם מותה של טרודה אשר עזרה לנו בכל עת צרה.

הני בקר וחייה טרודה.

ט ר ו ד ה - ר ע י ה - ר י ר ל ז " ל

חמש שנים עברו מאז ליווינו את טרודה בדרכה האחרונה. נעצור לרגע להעלות דמותה לנגד עינינו ולכבד את זכרה.

אישה שהגורל הכביד ידו עליה מילדותה, אשר בכוחות בפשיים אדירים לחמה בעיקשות בקשיים שביצבו בדרכה - אט באלה מחמת פגע מחלת השיתוק שזברה בה מילדות, אט באלה מחמת רדיפות הנאצים - ואט באלה שעמדו בדרכה להגשמת החזון שפעם בה.

אישיות לוחמת היתה בעיקר לכל דבר חיוני לכלל, ואולי במיוחד לדור הצעיר. מפעל חייה - הספרייה הוקמה על ידה מהתחלות צנועות. בעקביות ובעקשנות, תחלה בשעות הפנאי בלבד, הרחיבה והעמיקה עד שלבשה צורה המכבדת את ישובנו ועונה על צרכי צבור הקורא ולומד.

בית חם ידעה ליצור לכל הבאים בו ולרבים חסרי בית משלהם מצאו אצלה "בית".

זכרונה חי בקרבנו ומפעליה יעידו על אישיותה אחריה.

יהי זכרה ברוך.

יהודית אנגרס

ב' באדר א' תשכ"ב	ו' אדר תרע"ט	חיים פרידמן
ז' באדר תשכ"ז	יט' אדר תרע"ו	ישעיהו סמיל
ז' באדר א' תשל"ח		רעיה וייל
ט' באדר תשל"ד		מלכה גרטי
כ' באדר תש"י	ח' טבת תרנ"ו	מרים לויזן
כה' באדר ב' תשל"ו		מרגוטה יעקב
יג' באדר תשמ"מ		גרשון פרס

10/10

דעה (טרודה) רייל - 10 חב"ד

היום ז' באדר א' (השנה 25 בפברואר) ימלאו 10 שנים לפמ"דנות של חרותנו טרודה. היא הלכה לעולמה ונענת מארקיט, אך גם עתירת מעשיה אשר לידן נרונה כל ימי חייה. מעטים מחברינו הזכירו אותה עוד מימי פעילותה בגרמניה, כפעילות מרכזית בחברתנו "המכבי הצעיר" וכמדריכה נהדרת. תמיד היונה במרכז העצמינו, החזקת ושימשה כדוגמה אישית להביכה הצעירים.

כמו רוב חברינו, הכרנו אותה לאחר שחרורה ממחנה עפלינו, ולאחר הטראומה הגוראה של טביעת האניה "פטריוט", בה היא עלתה ארצה. הרואה אליה היא עינתה כל עבודה קשה, למרות צרכיה הקשים. בתבניתו הפרימיטיבית של חברנו הארגוני הראשונות היא עבדה במכסה, והייתה למטבח ליד הכיריים, האקובומיה, וכשכילו כוחותיה בעבודה גופנית קשה, למדה בקורס מדריכי בוער ואחריו הדריכה בוער. היא גם אימצה ילדינו אל היונה, גם בני המזכירות המכביית ייסדה ורעבה עסקה בעבודה בוספת - בספריה. חלום חייה היה להגיע לספריה מסודרת עם חדר עיון, כיאה לנאווה קיבוצית שילבו. בר זמנית היונה נמיד נזרה בכמה ועדות, פעילה ומסורה לאין קץ.

הילדותה חלתה גלינות לילדים אשר הותיר אותה בכה לכל ימי חייה. כאשר ברבות הימים הורע מצרה והיא מהלכה בקושי על רגליה, לעולם לא הסכימה לקבל עזרה ממישהו. ארי לחור אשר העז להראו ולבסות לעזור לה כאשר בפלה. הגאונה העצמית והמאבק הגלתי פוסק, הרצון להתמודד לבד עמו מגבלותיה, היו חלק בלתי נפרד מאישיותה החזקה. היא גם לא ידעה אנו אשר מצפה לה באחרית ימיה.

המחלה הממארת, העמידה אותה באין סוף טיפולים, הקרבות, כימוטרפיה ולגסוף ביתוח אחר במל ממנה אנו כושר הדיבור, בכל אלה עמדה בגבורה עילאית.

היום, כאשר אנו עומדים ליד השלם הקמץ וכביסה לספריה, חלום לזכור כי כאן עומד מפעל חייה, לאננה אשר לא זכו להכיר את טרודה, ואשר יזאנו, ולילדינו ולצדדינו בספר, כי היתה בתוכנו אשה גבורה, חברה למופת, והחזקה הקיבוצית שילבו עם כל הסרבותיו היתה התגשמות מאוריה.

יהי זכרה גרונ.

יהודה גולן